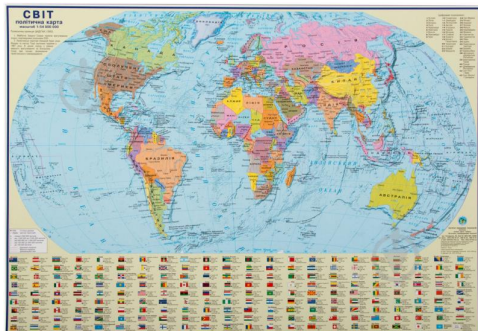

Михайло Бринько

В силу різних обставин багато українців опинилися на різних континентах світу. УГКЦ як Церква, відчуваючи особливу відповідальність щодо забезпечення належної душпастирської опіки своїх вірних, вирушила за своїми вірними.

Західна діаспора

Західна діаспора утворювалася завдяки чотирьом «хвилям еміграції». «Перша хвиля» – економічна. Вона почалася наприкінці XIX століття і тривала до початку Першої світової війни, тобто до 1914 року. Українці переважно емігрували до США, Бразилії, Канади. «Друга хвиля» – економічна і політична. Здебільшого вона була спрямована у ті ж країни і тривала від початку Першої світової війни до 1939 року. Тоді виїхало багато учасників змагань за самостійність України. «Третя хвиля» – політична, знову ж у ці країни, а також до Австралії, Німеччини, Великобританії та інших. Розпочалася вона у 1939 році, коли вибухнула Друга світова війна, і тривала до 1954 року. Виїжджали здебільшого українці, які внаслідок війни опинилися поза межами Радянського Союзу і відмовлялися повертатися назад. «Четверта хвиля» – знову економічна – туди ж, а також до Чехії, Італії, Іспанії, Португалії, Греції, Ірландії, Ізраїлю та інших. Вона почалася в 90-х роках XX століття і триває до сьогодні.

У західній діаспорі після названих еміграцій з України сформувалося церковне життя, яке з часом розвинулося до створення екзархатів, єпархій і митрополій. В США, Канаді та інших країнах українці мають свої храми, семінарії, українські школи, періодичну пресу, навіть українське лобі в органах місцевої влади. У Північній Америці до складу УГКЦ входять дві греко-католицькі митрополії: у США – Філадельфійська митрополія, яка складається з Філадельфійської архієпархії та єпархій Парми, Чикаго і Стемфорда; у

Канаді – Вінніпезька митрополія, яка складається з Вінніпезької архієпархії та епархій в Едмонтоні, Нью-Вестмінстері, Саскатуні й Торонто. У Південній Америці маємо Куритибську митрополію, яка об'єднує Куритибську архієпархію святого Йоана Хрестителя і Прудентопільську епархію Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії у Бразилії, та Буенос-Айреську епархію Покрови Пресвятої Богородиці в Аргентині. Мельбурнська епархія свв. апп. Петра й Павла охоплює всю Австралію, Нову Зеландію і Океанію. У Європі діє епархія Святого Володимира Великого у Парижі для вірних УГКЦ, які проживають на території Франції, Бельгії, Нідерландів, Люксембургу та Швейцарії; Лондонська епархія Пресвятої Родина для Великобританії; Апостольський екзархат для Німеччини та Скандинавії (опікується вірними УГКЦ в Німеччині, Фінляндії, Норвегії, Данії і Швеції). Вірні УГКЦ, які проживають в інших країнах (Румунії, Австрії, Парагваї, Венесуелі, Португалії, Італії, Іспанії, Греції, Швейцарії, Бельгії, Чехії та інших), підлягають душпастирській опіці місцевих єпископів, переважно римо-католицьких, оскільки там немає церковних структур УГКЦ.

Східна діаспора

Лева частина багатомільйонної східної діаспори проживає в Російській Федерації. Її можна поділити на три частини: райони Москви та Санкт-Петербурга; райони Полярного кола (Норильськ, республіка Комі); та Сибір і Далекий Схід. Останні два райони заселяють здебільшого репресовані російською владою українці, які були вивезені на заслання, та їх нащадки. Ще однією величезною країною, в якій проживають сотні тисяч українців, є Казахстан. Нині як в Казахстані, так і в Росії діє понад десяток парафій УГКЦ. Їхня особливість у тому, що вони розміщені на великій відстані одні від одних. Українці греко-католики в Росії та Казахстані не мають своїх церковних структур.

Варто зазначити, що східна діаспора стрімко збільшується внаслідок «четвертої хвилі еміграції». Сьогодні українці багато емігрують до Китаю, Об'єднаних Арабських Еміратів, Грузії, Кіпру, Туреччини, Японії та інших країн, які не те, що не мають ієрархічних структур УГКЦ, але й у більшості цих країн немає навіть греко-католицького священника. Опікою вірних на цих територіях займається Пасторально-міграційний відділ УГКЦ.

Землі Київської митрополії, які знаходяться поза межами України

Такими теренами Київської митрополії є Берестейщина та Пінщина у південній частині Білорусії. Там проживає близько 158 тисяч українців, які є нащадками вірних

Володимирсько-Берестейської та Пінсько-Турівської єпархій, знищених в 1839 році російською владою. Нагадаємо, що саме в Бересті було прийнято Берестейську унію 1596 року. У 1939 році митрополитом Андреем Шептицьким було створено Білоруський екзархат, але після війни його ліквідували. З 1989 року почалося відновлення цього екзархату. Зараз Білоруська Греко-Католицька Церква має кільканадцять парафій.

Прибалтика також є територією Київської митрополії. Теперішня столиця Литви Вільнюс тривалий час була осідком Київських митрополитів. У 1839 році Віленщина була обмосковлена імперською владою. В ХХ столітті на територію Прибалтики було призначено апостольського візитатора Миколая Чернецького, однак вже невдовзі він був заарештований, а УГКЦ – знищена. В 60-ті – 80-ті роки ХХ століття сюди приїжджають в пошуках праці українці, і вже в 90-х роках в Литві (Вільнюсі), Латвії (Ризі, Даугавпілсі та Резекні) та Естонії (Таллінні) засновуються парафії УГКЦ. Усі вони є під юрисдикцією католицьких єпископів. Загалом в Прибалтиці проживає понад 100 тисяч українців.

На території Польщі опинилися дві історичні єпархії Києво-Галицької митрополії. Сьогодні УГКЦ в Польщі існує як Перемишльсько-Варшавська митрополія, яка нараховує понад 100 парафій. Число вірних перевищує 300 тисяч осіб. До її складу входять Перемишльсько-Варшавська архієпархія та Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Станом на сьогодні українці греко-католики справді присутні на всіх континентах нашої планети. Про точну їх кількість сказати важко. Вірні з багатьох країн сьогодні звертаються з проханням надати їм священника, адже усвідомлюють, що саме в Церкві вони можуть зберегти свою українську ідентичність на чужині. Саме завдяки Церкві в Канаді, США, Аргентині та інших країнах, де проживає наша діаспора, українці залишилися собою. Церква і сьогодні дбає, щоб релігійні потреби українців за кордоном були належно забезпечені.

Михайло БРИНЬКО, УГКЦ за кордоном // СЛОВО №2 (78), червень-серпень 2019